
УДК 378.147:355.23

Сергій БІЛЯВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті представлено особливості впровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін. У дослідженні ця методична система розглядається як цілісна, багатокомпонентна система, яку утворюють інтегровані взаємопов'язані системотвірні зв'язки таких основних елементів: курсантів, викладачів, мети навчання військово-спеціальних дисциплін, їх змісту, методів, засобів й організаційних форм навчання, а також прийомів діагностики професійної компетентності. З'ясовано, що суттєво покращити якість формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників і вивести з рівноваги замкнуту та інертну систему освітнього процесу закладу вищої освіти Державної прикордонної служби України можна лише шляхом покращення кількісних і якісних параметрів усіх підсистем методичної системи.

Ключові слова: *майбутні офіцери-прикордонники, професійна діяльність, професійна підготовка, професійна компетентність, методична система, підсистема мети і завдань, методи навчання, військово-спеціальні дисципліни, курсанти.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Необхідність розроблення та впровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін обумовлена низкою чинників. По-перше, стратегічними нормативно-правовими документами передбачено підвищення рівня боєздатності органів Державної прикордонної служби України (ДПСУ) та їх спроможності до виконання завдань із захисту державного кордону, що вимагає суттєвого покращення професійної підготовки персоналу ДПСУ. По-друге, впровадження європейських норм і стандартів у систему прикордонного контролю передбачає коригування змісту системи підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників. По-третє, нормативно-правові документи, що регламентують професійну підготовку у ДПСУ, вимагають від офіцерів мати високий рівень професійної компетентності, що передбачає здатність здійснювати організацію охорони державного кордону на ділянці відповідальності та управління діями прикордонних підрозділів при проведенні спеціальних заходів щодо затримання правопорушників; аналізувати кримінологічну характеристику злочинності та виявляти причини й умови, які спричинили скоєння злочинів, розробляти та реалізовувати різноманітні заходи їх попередження; уміти працювати з людьми, виховувати підлеглих і виконувати інші завдання, які потребують творчого підходу. По-четверте, комплексного дослідження з питань розроблення, обґрунтування та удосконалення методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання загальновійськових та військово-спеціальних дисциплін на основі системного та компетентнісного підходів на сьогодні немає.

Посилюють актуальність теми дослідження і результати аналізу фахової підготовки майбутніх офіцери-прикордонників. Дані пілотного дослідження свідчать про те, що курсанти отримують недостатній

обсяг теоретичних знань та не набувають достатнього рівня умінь та навичок – складників професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення зазначеної проблеми та на які опирається автор. Результати аналізу наукових джерел з проблеми дослідження дозволяють стверджувати, що питання проблеми формування і розвитку професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників неодноразово була предметом уваги дослідників. Зокрема, у працях А. Галімова, Ю. Дем'янюка, О. Діденка, О. Торічного та ін. представлено ідеї впливу на інструментальну сферу особистості майбутнього офіцера. Шляхи впливу на ціннісно-мотиваційну сферу майбутніх охоронців кордону досліджували М. Кабачинський, В. Мірошніченко, О. Ставицький. Ідеї впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку майбутніх офіцерів були предметом уваги О. Тогочинського, Д. Іщенка, Л. Руденко, В. Ягупова та ін. Проте комплексного дослідження з питань розроблення, обґрунтування та удосконалення методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання загальновійськових та військово-спеціальних дисциплін на сьогодні немає.

З огляду на це **метою статті** є висвітлення особливостей впровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку вчених, формування особистості фахівця в умовах навчання у закладах вищої освіти повинно мати системний характер. Поняття “система” використовують, як відомо, для забезпечення дослідницьких інтересів доволі спеціалізованої теоретичної сфери. Згодом воно поширилося на всі галузі наукової, технічної і суспільної практики. Сформульовану Л. Берталанфі дефініцію системи як комплексу взаємодіючих елементів доволі ефективно застосовують до будь-яких об'єктів та проблемних ситуацій. Система – це насамперед впорядкована множина взаємопов'язаних елементів, які мають певну структуру та організацію. Сформульована ще в античності теза про те, що цілісність є більшою,

ніж сума її частин, мала вже не містичний смисл, а фіксувала знаковий етап і проблему організації мислення [1, с. 4]. Соціальні системи, що мають функціональне походження, належать до найскладніших видів систем, оскільки вони є цілеспрямованими або телеологічними системами, які підпорядковані досягненню рефлексійно або цілеспрямовано визначених цілей. Найбільш високий рівень організованості притаманний самоорганізованим системам: колективна пам'ять, а звідси – адаптативна властивість і спроможність навчатися, еволюціонувати в процесі становлення. Поведінка такої системи відповідає змінам у зовнішньому середовищі та сама залежить від нього [1, с. 4].

Поняття методичної системи навчання вперше ввів А. Пишкало, який досліджував методику навчання геометрії в середній школі [2]. На думку вченого, методична система навчання являє собою сукупність п'яти ієрархічно підпорядкованих компонентів – цілей навчання, його змісту, методів, засобів та організаційних форм навчання. Кожен елемент системи має межу поділу і володіє функціональною та структурною специфічністю: курсантів (кого навчати?), мети (навіщо навчати?), змісту (чого навчати?), методів (як навчати?), засобів (за допомогою чого навчати?), форм навчання (де і коли навчати?), контролю та діагностики (які результати навчання?). Однак своє функціональне призначення елементи системи виконують лише у взаємодії з іншими [3].

Взаємозв'язок між елементами методичної системи науковці висвітлюють по-різному. Так, наприклад, Н. Кузьміна об'єднує всі елементи системотвірними зв'язками, демонструючи їх тісну взаємозалежність і цілісність [4]. В. Химинець веде мову про відкриту педагогічну систему [5], що відповідає вимогам часу – соціальному замовленню. Усі елементи методичної (педагогічної) системи науковці об'єднують у два взаємозв'язаних блоки: методичне завдання і технологію його вирішення. На їх думку, соціум через зміст нормативних освітніх документів ставить перед школою завдання сформуванню в учнів здатність до самоосвіти, що реалізуються за допомогою мети і змісту предметних навчальних програм, підручників. Відповідно до мети визначаються адекватні методи навчання та контролю, організаційні форми [7].

З урахуванням результатів аналіз наукових досліджень, а також практики професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників з'ясовано, що методична система формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін є цілісною та багатокомпонентною, її утворюють інтегровані взаємопов'язані системотвірні зв'язки між такими основними елементами, як: курсанти, викладачі, мета навчання військово-спеціальних дисциплін, їх зміст, методи, засоби й організаційні форми навчання, а також прийоми діагностики професійної компетентності. Ця система є цілісною, оскільки характеризується певними сутнісними ознаками, на які вказують учені. Йдеться про те, що, по-перше, система завжди складається з деякої сукупності елементів.

По-друге, система не є якимось механічним поєднанням різнопланових складників, а будується із сукупності взаємопов'язаних взаємодіючих елементів.

По-третє, системі притаманний певний рівень цілісності. Головною рисою цілісності системи прийнято вважати її інтегративні якості, які виникли в результаті взаємодії її елементів, але яких немає у кожного елемента окремо.

По-четверте, системі притаманна ієрархічність, яка характеризується вертикальним підпорядкуванням підсистем і елементів у середині системи, правом втручання підсистем і елементів верхнього рівня в процеси підсистем нижнього рівня, а також залежністю дій підсистем верхнього рівня від фактичного виконання підсистемами нижнього рівня своїх функцій.

По-п'яте, наявність у об'єкта або процесу зв'язків субординаційного характеру між елементами, підпорядкованість елементів, яка вказує на особливе місце кожного з них у системі.

По-шосте, обов'язковою є взаємодія системи із зовнішнім середовищем.

По-сьоме, специфічною ознакою будь-якої соціальної системи, особливо соціально-педагогічної, є те, що вона створюється для досягнення певних цілей та є цілеспрямованою [6, с. 9].

У дослідженні ми виходимо з того, що кожен елемент методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін повинен мати межу поділу і відрізнятися функціонально та структурною специфічністю: курсантів (кого навчати?), мети (навіщо навчати?), змісту (чого навчати?), методів (як навчати?), засобів (за допомогою чого навчати?), форм навчання (де і коли навчати?), контролю та діагностики (які результати навчання?). Однак своє функціональне призначення елементи системи виконують лише у взаємодії з іншими. До основних структурних елементів педагогічного процесу як системи часто відносять і суб'єктів навчання і виховання, завдання (що витікають з мети), змістову складову (виховання, навчання (самоосвіта), професійна підготовка, розвиток), організаційну структуру, педагогічну діяльність, а також результат. З огляду на це у структурі методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін маємо виділити мету (для чого здійснюється педагогічний процес?), діяльність викладачів (хто організує педагогічний процес?), діяльність курсантів (хто є об'єктом педагогічного процесу?), зміст (чого навчати-виховувати, що розвивати?), методи навчання і виховання (якими способами маємо досягти поставлених цілей?), форми навчання і виховання (де, коли, як і скільки часу має здійснюватися педагогічна взаємодія?), засоби навчання і виховання (за допомогою яких предметів середовища чи предметних ситуацій маємо здійснювати педагогічну взаємодію?), контроль результатів у поєднанні з самоконтролем (обов'язковий елемент будь-якої діяльності).

Для обґрунтування методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін було використано метод експертної оцінки. Застосування цього методу передбачало такі обов'язкові етапи, як розробку анкети, підбір експертів; організацію та проведення опитування; обробку та інтерпретацію результатів опитування. Експертами було обрано фахівців, які володіли необхідними для оцінки поставлених у дослідженні питань знаннями, досвідом та

професійною інтуїцією. Основним критерієм відбору експертів була їхня компетентність та обізнаність з предметом опитування. Крім цієї якості, також було враховано креативність, ставлення до експертизи, аналітичність, широту мислення та ін.

У результаті відбору експертів було відібрано 14 фахівців з числа начальників та завідувачів кафедр, професорів і доцентів зі стажем педагогічної роботи понад 10 років (6 з них були докторами наук у галузі педагогіки, психології та філософії освіти, а інші 8 – кандидати наук у галузі педагогіки, психології та військових наук). Для опитування експертів щодо педагогічних умов, які б забезпечили функціонування підсистем методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін, було розроблено анкету, що містила як відкриті, так і закриті запитання. Відкриті запитання передбачали вільну форму відповідей, закриті питання – вибір одного з пропонуванних інтерв'юером відповідей.

За результатами опрацювання анкет, а також з урахуванням даних аналізу науково-теоретичних основ навчання майбутніх офіцерів-прикордонників військово-спеціальних дисциплін, особливостей професійної діяльності та професійно-особистісних вимог, що викладені у нормативно-правових документах до офіцерів ДПСУ, а також результатів аналізу традиційної системи навчання майбутніх офіцерів-прикордонників військово-спеціальних дисциплін з позиції системного підходу зроблено висновок про те, що ефективність методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін обумовлена дієвістю кожного її елемента. Суттєво покращити якість формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників і вивести з рівноваги замкнуту та інертну систему освітнього процесу закладу вищої освіти ДПСУ можна лише шляхом покращення кількісних і якісних параметрів усіх підсистем методичної системи. Для цього необхідно впровадити педагогічні умови, які б активізували функціонування усіх підсистем методичної системи формування професійної компетентності майбутніх

офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін.

Схематично методичну систему формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін представлено у вигляді моделі.

Модель методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін

Для перевірки ефективності методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін було організовано педагогічний експеримент.

У різних видах дослідження взяли участь 236 курсантів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького (НАДПСУ) та 44 представники науково-педагогічного складу.

Формувальний етап педагогічного експерименту тривав з вересня 2013 до травня 2017 року. Його було організовано на базі чотирьох факультетів НАДПСУ. Для формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін використання методичної системи в експериментальній роботі передбачало виведення з рівноваги замкнутої системи освітнього процесу закладу вищої освіти ДПСУ шляхом впливу на всі її підсистеми. Зокрема:

у підсистемі мети і завдань формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін – було визначено цілі навчання офіцера-прикордонника на основі діяльнісного підходу та моделі випускника військового закладу вищої освіти та результатів формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників;

у підсистемі методів навчання військово-спеціальних дисциплін – використано комплекс методів навчання військово-спеціальних дисциплін, зокрема методів навчання, орієнтованих на викладача), та інтерактивних методів навчання, орієнтованих на курсанта й викладача;

у підсистемі результатів формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників – забезпечено розвиток внутрішньої форми відповідальності курсантів за результати навчальної діяльності та самостійності;

у підсистемі діяльності науково-педагогічного складу військового закладу вищої освіти – з урахуванням індивідуальної своєрідності розвитку особистості курсантів з вимогами державного стандарту вищої освіти щодо сформованості їх професійної компетентності

забезпечено варіативність вибору змісту і форм діяльності з вивчення військово-спеціальних дисциплін;

у підсистемі змісту навчання військово-спеціальних дисциплін забезпечено підготовку офіцера-прикордонника до виконання посад від молодшого інспектора прикордонної служби до начальника відділу прикордонної служби, визначивши зміст професійної підготовки на основі двох факторів: структури об'єкта вивчення діяльності та структури діяльності;

у підсистемі корекції змісту навчання військово-спеціальних дисциплін забезпечено науково обґрунтованого відбір і конструювання змісту підготовки на засадах моніторингу навчальних досягнень та експертної оцінки чинників, що впливають на зміст освіти та визначають пріоритети у підготовці офіцерів ДПСУ;

у підсистемі форм організації навчання курсантів військово-спеціальних дисциплін забезпечено професійну спрямованість у викладанні військово-спеціальних дисциплін через упровадження в групові та практичні заняття елементів рольових ігор, комплексних практичних і контрольних-перевірочних занять;

у підсистемі діяльності курсанта організовано моніторинг якості навчальної діяльності курсантів з урахуванням усіх її складових, зокрема мотиваційного, операційного, інформаційного та регуляторного компонентів;

у підсистемі контролю результатів формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін упроваджено систему внутрішнього забезпечення якості освіти у військовому закладі вищої освіти ДПСУ, зокрема моніторинг робочих програм військово-спеціальних дисциплін; формування якісного контингенту майбутніх офіцерів; упроваджено систему оцінювання навчальних досягнень майбутніх офіцерів; забезпечено якість підготовки науково-педагогічного складу та необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів; упроваджено інформаційні системи для ефективного управління освітньою діяльністю; формування етосу, що не сприймає академічної нечесності;

у підсистемі засобів формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників розширено складові різних категорій засобів навчання, та забезпечено випереджальний характер використання засобів викладання засобів навчання.

Упровадження методичної системи забезпечило виведення з рівноваги замкнутої та інертної системи освітнього процесу військового закладу вищої освіти ДПСУ, що було необхідно для покращення якості підготовки офіцерів для прикордонного відомства, забезпечення взаємної відповідальності суб'єктів освітнього процесу за кінцеві результати навчання офіцерів-прикордонників.

Після завершення експериментальної роботи було перевірено результативність запропонованої концепції та методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання загальновійськових та військово-спеціальних дисциплін. Загалом було проведено діагностування на початку формувального етапу педагогічного експерименту, після закінчення курсантами 1, 2 і 3-го курсів та після закінчення формувального етапу.

Порівняння результатів вхідного й контрольного етапів дослідно-експериментальної роботи засвідчило, що в курсантів експериментальної групи значно підвищився рівень професійної компетентності. Результати проведеної роботи підтвердили якісні позитивні зрушення, що відбулися в усіх компонентах професійної компетентності курсантів експериментальної групи. Цим самим підтверджено доцільність та результативність впровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання загальновійськових та військово-спеціальних дисциплін.

Загалом ефективність проведеної роботи та впровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання загальновійськових та військово-спеціальних дисциплін засвідчено такими результатами: переважна частина курсантів ЕГ навчилися системного бачення своєї професійної діяльності та організації діяльності прикордонного

підрозділу в різних умовах, у тому числі й під час загальновійськового бою; курсанти ЕГ навчилися більш результативно вирішувати проблемні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю, в умовах обмеженості часу, невизначеності елементів обстановки, великих обсягів суперечливої інформації; невизначеності налагодженням роботи прикордонного підрозділу; курсанти ЕГ усвідомили значущість своєї майбутньої професійної діяльності, місце ДПСУ в системі національної безпеки та виявились більш зацікавленими щодо процесу і результатів свого професійного розвитку; курсанти ЕГ належним чином засвоїли систему засобів, необхідних і достатніх для успішної навчальної діяльності, зокрема щодо оцінювання своєї діяльності (рефлексія), контролю та орієнтування в завданні, навчилися більш ефективно здійснювати саморегуляцію власної навчально-пізнавальної діяльності, раціонально організовувати свою навчальну діяльність; курсанти ЕГ виявили себе здатними до командної роботи та взаємодії при вирішенні складних завдань професійного спрямування, налагодження оптимальних взаємовідносин у групі та підтримання необхідного морально-психологічного клімату.

Результати експериментальної роботи також засвідчили важливість відповідної підготовки викладачів, які повинні постійно підвищувати свій рівень знань щодо сучасної тактики прикордонних підрозділів, особливостей використання інформаційних систем для ефективного управління освітньою діяльністю та методики викладання військово-спеціальних дисциплін.

Висновки. Упровадження методичної системи формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін забезпечило виведення з рівноваги замкнутої та інертної системи освітнього процесу вищого навчального закладу прикордонного відомства, що було необхідним для покращення якості підготовки офіцерів-прикордонників, забезпечення взаємної відповідальності суб'єктів освітнього процесу за кінцеві результати їхнього навчання.

Перспективами подальших наукових розвідок є аналіз результатів упровадження методичної системи формування у майбутніх

офіцерів-прикордонників професійної компетентності у процесі навчання військово-спеціальних дисциплін.

Список використаної літератури

1. Аутопоезис соціальних систем : монографія / за науковою ред. В. П. Беха . К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 746 с.
2. Пышкало А. М. Методическая система обучения геометрии в начальной школе. Авторский доклад по монографии “Методика обучения геометрии в начальных классах”. М. : Академия пед. наук СССР, 1975. 60 с.
3. Коростіль Л. А. Методична система формування в учнів основної школи вмінь самоосвіти в навчанні хімії. Народна освіта : електронне фахове видання. 2014. Вип. 3(24). URL : http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2560
4. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. М. : Высшая школа, 1990. 119 с.
5. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 360 с.
6. Лузан П. Г. Наукові основи організації педагогічного процесу в аграрному вищому навчальному закладі : монографія. Видавництво НУБіП України. 224 с.
7. Веретільник В. В. , Діденко О. В. Розвиток військово-спеціальної компетентності офіцерів-прикордонників під час навчання у магістратурі: сутність і особливості змісту. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. 2016. № 2 (4). С. 72–85.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Діденко О. В.

Билявец С. Я. Особенности внедрения методической системы формирования профессиональной компетентности будущих офицеров-пограничников в процессе обучения военно-специальных дисциплин

В статье представлены особенности внедрения методической системы формирования профессиональной компетентности будущих офицеров-пограничников в процессе обучения военно-специальных дисциплин. В исследовании эта методическая система рассматривается как целостная, многокомпонентная структура, которую образуют

интегрированные взаимосвязанные системообразующие связи таких основных элементов: курсантов, преподавателей, целей изучения военно-специальных дисциплин, их содержания, методов, средств и организационных форм обучения, а также приемов диагностики профессиональной компетентности. Выяснено, что существенно улучшить качество формирования профессиональной компетентности будущих офицеров-пограничников и вывести из равновесия замкнутую и инертную систему образовательного процесса вуза Госпогранслужбы можно только путем улучшения количественных и качественных параметров всех подсистем методической системы.

Ключевые слова: *будущие офицеры-пограничники, профессиональная деятельность, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, методическая система, подсистема целей и задач, методы обучения, военно-специальные дисциплины, курсанты.*

Biliavets S. Peculiarities of the Introduction of the Methodical System for the Formation of Professional Competence to Future Border Guard Officers in the Process of Training in Military Special Disciplines

The article presents the peculiarities of the introduction of the methodical system for the formation of professional competence to future border guard officers in the process of training in military special disciplines. This methodical system is considered as an integral, multicomponent one formed by integrated interconnected system-forming links of the following main elements: cadets, teachers, the purpose of training in military special disciplines, their content, methods, means and organizational forms of training, as well as methods of diagnosis of professional competence. It was found out that it is possible to significantly improve the quality of forming the professional competence to future border guards officers and to break the closed and inert system of educational process in the institution of higher education of the State Border Guard Service of Ukraine (SBGSU) only by improving the quantitative and qualitative parameters of all subsystems of the methodological system. For this, it is necessary to introduce pedagogical conditions conducive to activating the functioning of these subsystems, in particular: designing the goals and tasks of preparing officers of the SBGSU,

taking into account the taxonomy of goals, the hierarchy of service duties and functions, professional tasks of professional activity, as well as their phased solution at each training course; orientation towards the achievement of specific learning goals based on the interaction between teachers and cadets, as well as enhancing motivation of future officers and their understanding of the value of learning based on their involvement in the choice of teaching methods; ensuring mutual responsibility of the subjects of educational process for the final results of training of border guard officers; taking into account individual identity of the development of the personality of cadets in accordance with the requirements of the state standard of higher education as to the formation of professional competence; training of border guard officers to perform duties on posts from the junior border guard inspector to the head of the border guard department; ensuring professional orientation in conducting academic disciplines through practical training of role-playing games, complex practical and control-testing exercises; scientifically substantiated selection and designing of the content of training on the basis of monitoring academic achievements and expert assessment of factors affecting the content of education and defining priorities for preparation of officers of the SBGSU; monitoring of the quality of training activity of cadets; implementation of the system of internal quality assurance in the higher education institution of the SBGSU; the advanced nature of the use of teaching and learning resources, the development of cognitive cadets' interests, ensuring reliability and availability of educational material and intensifying their independent work.

In order to verify the effectiveness of the methodical system for the formation of professional competence to future border guard officers in the process of training in military special disciplines, there was organized the pedagogical experiment. The analysis of the results of the experiment proved the effectiveness of experimental influences.

Keywords: *future border guard officers, professional activity, vocational training, professional competence, methodical system, subsystem of goals and objectives, teaching methods, military special disciplines, cadets.*